

A.A. DR. ADOLFAS BALTRUKĖNAS

Po sėkmingos širdies operacijos, kitoms negalėms susikomplicavus, du mėnesius dėl gyvybės kovojęs, dr. Adolfas Baltrukėnas mirė Hollywood Memorial ligoninėje, Hollywood, FL, 1995 m. kovo 8 dieną.

Mudviejų gimtines skyrė nepilnas kilometras. Amžių — nepilni ketveri metai. Trumpai kartu lankėm pradinę mokyklą ir gimnaziją. Po to daugelį metų nebesusitikome. Suartėjome Floridoje. Sveikatai tolydžio blogėjant, jis man patikėjo keletą biografinių duomenų ir sutiko, kad jį spaudoje prisiminčiau, jei pirma manęs negrižtamai iškeliautų.

Adolfas gimė 1917 metų birželio 17 dieną Paluolio vienkime, Kamajų vls., Rokiškio apskrityje. Po baudžiosios įkurtą dviejų sodybų vienkiemį supo iš vakarų Rudžių kaimas (mano tėviškė), iš šiaurės-baigias užakti Luolio ežeras, iš rytų — Vilkeliškių miškas, iš pietų — Kamajų miestelis. Vienkiemii vardą teikė Luolio upeliukas, Paluolio galulauke iš ežero į Šetekšnos upę nuvinguriuojąs.

Adolfo tėvai — Ona Jasevičiūtė-Vilutienė ir Jonas Baltrukėnas, į jaunos našlės ūkį atėjęs užkuriu. Žemdirbiai, be Adolfo, jauniausiojo, auginę Baltrukėno posūnį Kazimierą Vilutį ir dar du bendrus sūnus — Joną ir Antaną.

Adolfo vaikystė ir ankstyva jaunystė buvo apsti visokių nepriteklių. Lankydamas Kamajų pr. mokyklą stokojo geresnių drabužių ir apavo. Kai su K. Vilučiu žemę pasidalinę tėvai kūrėsi naujoje gyvenvietėje, talkino gyvenamo namo statyboje. Prisimindavo: paduodamas glėblius stogo skiedrų („skindelių“), beskubėdamas paslydo, nuriedėjo ir žnegtelėjo; sunkiau nesusižeidė, tik išsigando.

Į Rokiškio gimnaziją įstojo 1929 rudenį apautas motinos batais — „burlečiais“, nes savų neturėjo. Mokėsi noriai, stropiai. Tapo skautu. Sportavo. Mačiau sporto šventės nuotrauką su Adolfu beveik piramidės viršūnėje. Kai valdžia ateitininkų veiklą uždraudė, skautus palikęs, jis ateitininku tapo ir tokiu liko per visą gyvenimą. Bene 1934, tad nuo 6-tos klasės, persikėlė į Linkuvos gimnaziją, kurios kapelionu buvo jo brolis, kun. Antanas Baltrukėnas, jį nuolat rėmęs materialiai.

Linkuvos gimnaziją 1938 m. baigęs, karinę prievolę atlikti tuoj įstojo į Karo mokyklos aspirantus ir tuo pačiu metu padavė prašymą VDU Medicinos fakultetui, studijoms po tar-

traukiniais, ir mobilizuotas jaun. leit. Adolfas su jam patikėtų karių būriu. Lietuvos sieną tris mėnesius saugojo Juodėnuose, netoli Švenčionėlių. Kai demobilizavo, vieneri metai VDU buvo prarasti. Laukdamas pasisiūlė mokytojauti ir buvo paskirtas į... Juodėnus, paskui dar į Utenos progimnaziją.

Dr. Adolfas Baltrukėnas.

Medicinos mokslai Adolfui prasidėjo 1940 m. ir tęsėsi aštuonerius metus. Jų eigą diktavo karas, okupantai, pokario maišatis, šeimos reikalai. Štai kaip maždaug viskas dėjosi. Studijoms beveik įpusėjus, 1943 m. kovo 17 d. universitetą naciai uždarė. Adolfas, kartu su maždaug 50 kitų medikų, apsirūpinę svetimšalių dokumentais, išvažiavo į Viena. Vos semestrą užbaigus, naciai pasiūlė gydytojo diplomą ir tarnybą fronte. Austriją palikęs, nusidangino toli, į Marburgo/Lahn universitetą. Čia dar vieną semestrą užbaigus — tas pats Vehrmando pasiūlymas. Paskubom grįžo tėvynėn ir bandė nelegaliai studijuoti Vilniuje. Bet jau artėjo karštoji 1944-ųjų vasara...

Vokietijon traukėsi garlaiviu „Lit(h)uanica“, kursuojančiu tarp Kauno ir Klaipėdos, bet paskutinę kelionę atlikusiu iki Dancigo. Laive dirbo pečkuriu. Kartu plaukė vienos Kauno ligoninės gail. seselė Stasė Grigaitė su kuria po karo, 1946 m. kovo 4 d., Adolfas susituokė. Po daugelio kelionių, mirties pavojų, sunkių darbų ir visokių nuotykių, tik 1945 m. grįžo į Marburgo un-tą, kuriame gydytojo diplomą gavo 1948 metais, jau būdamas vienos dukrelės tėvas. Beje, studijas Marburge vienu metu sunkino ir tai, kad abu su Stase, po pirmo skryningo, buvo išmesti iš D.P. stovyklos, įskundus jog „dirbo vokiečių karo laive“.

Ameriką, Bostoną, pasiekė 1949 birželio 24 d. Gydytojavo

metus Adolfas turtų nesukrovė. Jo ir Stasės didžiausias turtas — trys išmokslinti vaikai: Rūta — psichologė, Ph.D., Vytautas — anglų kalbos specialistas, Daiva — biologė, vėliau ir R.N.

Pagal išgales Adolfas buvo dosnus visokioms išeiviškoms lietuviybės apraiškoms. Siuntiniais bei doleriais rėmė gimines Lietuvoje. Mėgo daile — lietuvių menininkų paveiksmais buvo nukabinėtos visos sienos. Skaitė ir rėmė lietuvišką spaudą. Domėjosi lietuvių veikla, nors dėl nesveikatos tik pasyviai joje tedalyvavo. Džiaugėsi Lietuvos laisve ir sirgte sirgo dabartinėmis jos nesėkmėmis. Lietuvoje apsilankymą 1989 m. vasarą laikė didžiausiu, brangiausiu įvykiu per 40 metų. Labai mėgo keliauti, o nebepajėgdamas į tolimas kelionės leistis, bent apie jas kalbėdavo. Patetiškai atrodė prieš keletą metų ant tako priešais garažą pastatytas „motorinis namas“ ant ratų („vanas“), pilnai paruoštas kelionėms, kurių niekada nebebus. Aplink jį vaikstant buvo galima svajoti, kad kada nors, „kai sveikata pagerės“, jiedu su Stase važiuos ir važiuos tūkstančius mylių, į Californijos, Uthos ir Alaskos parkus. Užpernai tas vežimas nuo tako dingo...

Daktaro Adolfo kūnas buvo pašarvotas Panciera Funeral Home šermentinėje, Hollywood, FL. Kovo 10 d. popietį įvyko lietuviškas atsisveikinimas. Kun. Vytautas Piktorna apie velionį kalbėjo lietuvių poetų citatomis. Elena Jonušienė pateikė biografinių duomenų, prisiminė jo labdaringumą. Dr. Vytautas Majauskas, bendramiškis, kartu mokėsis gimnazijoje, kartu studijavęs, iškėlė Adolfo ramų, draugišką būdą. Dr. Birutė Pautienytė atsisveikino Miami Lietuvių klubo vardu. Pabaigai nuaidėjo „Marija, Marija“ ir Tautos himnas. Tą patį vakarą, po maldų už velionio sielą, kun. James Glennon iškėlė jo humoro jausmą ir kantrumą.

Kovo 11 rytą, Resurrection bažnyčioje, Dania, FL, kun. James Glennon aukojo gedulines šv. Mišias, kurių metu skaitymus atliko velionio duktė Rūta ir dukraitė Teresėlė. Iš čia Adolfo kūnas buvo nuvežtas į krematoriumą. Pelenų urna vėliau bus palaidota šeimos kape Akron, OH.

Paskutinių kelerių metų laiškus man Adolfas užbaigėdavo savaip sudėstytais Antano Vaičiūčio žodžiais: „Gyvenimo mano saulutė jau leidžias, jau leidžias...“ Ji nusileido, nebeužbaigus 78-tųjų amžiaus metų, dar kartą nebeaplankius tėvynės Lietuvos nebenašius